

Autogestió cultural i institucions desbordades

Published by [Interacció](#) [1] on 07/10/2014 - 10:38 | Last modification: 17/04/2026 - 09:55

La cultura digital ha introduït una manera de relacionar-se basada en la col·laboració, la participació i la manca de jerarquies. *La Cultura Localitzada como respuesta social a la Red* parteix d'una intuïció precisa: aquestes lògiques no s'han quedat en l'àmbit virtual, sinó que han començat a reconfigurar espais físics i pràctiques culturals concretes. L'article proposa llegir aquest desplaçament a través d'un cas: la Tabacalera de Madrid, no com a equipament, sinó com a forma d'organització cultural.

El text analitza com la cultura en xarxa ha alterat les formes de producció, distribució i participació cultural, i com aquests canvis han desbordat l'entorn digital per instal·lar-se en el món físic. Les tecnologies de la informació han consolidat pràctiques interactives, col·laboratives i horitzontals que qüestionen els models tradicionals d'organització social i cultural. La qüestió que planteja l'article és si aquestes lògiques poden operar també fora de la xarxa.

A partir d'aquí, introdueix el concepte de "cultura localitzada": formes d'organització cultural que adopten els principis de la cultura en xarxa —participació, transparència, absència de jerarquia— però que es desenvolupen en espais físics concrets. Aquest desplaçament respon a una tensió: mentre la xarxa ofereix experiències de participació i accés, els espais institucionals continuen funcionant amb lògiques més tancades i verticals .

El cas de la Fàbrica de Tabacalera exemplifica aquest procés. Es tracta d'un espai amb una forta càrrega històrica i social, vinculat al barri de Lavapiés, que després del seu tancament industrial esdevé objecte de disputa entre un projecte institucional i una demanda veïnal. Els col·lectius del barri no només reclamen l'ús de l'edifici, sinó que proposen un model de gestió diferent, basat en l'autogestió i en la resposta directa a necessitats socials i culturals del territori .

La Tabacalera funciona així com un centre social autogestionat que desplega activitats culturals, educatives i polítiques des d'una lògica oberta i col·laborativa. El seu funcionament no depèn d'una programació centralitzada, sinó de la iniciativa dels col·lectius i persones implicades. Aquesta manera d'organitzar-se trasllada al món físic els principis apresos a la xarxa: producció col·lectiva, accés compartit al coneixement i governança distribuïda .

L'article també assenyala que aquest tipus d'experiències no són només culturals, sinó també polítiques. Emergeixen en un context de desconfiança envers les institucions i de demanda de més participació directa. La cultura localitzada esdevé així una forma d'acció que qüestiona els marcs institucionals existents i proposa noves maneres d'organitzar la vida col·lectiva.

En conjunt, el text no presenta la Tabacalera com un model replicable, sinó com un símptoma. Indica que les formes de participació que la ciutadania experimenta a la xarxa estan generant expectatives que desborden els dispositius culturals tradicionals. La pregunta que queda oberta és fins a quin punt les institucions poden o volen incorporar aquestes lògiques sense perdre el control sobre els seus propis dispositius culturals.

Margarita Rodríguez Ibáñez | e-rph. Revista Electrónica de Patrimonio Histórico. nº 14, junio 2014

[La Cultura Localizada como respuesta social a la Red: El caso de la Fábrica de la Tabacalera en Madrid](#) [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: cultura digital

Tags: arts i creació

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/%20blogs/2014/cultura-localitzada-tabacalera>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e140208.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5351>